

เทศน์เช้า วันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

พูดถึงศาสนานะ พระพุทธเจ้าสอนเรื่องสติปัญญา ฉะนั้นเราเห็นใจโยมนะ เวลาโยมมาจากกรุงเทพฯ มาไกล อดสำห้ทำอาหารมาก็เพื่อจะทำบุญกุศล ก็อยากจะให้มันดีนะ แต่พระเวลาเขาอยู่กับคูนชิน เขาจะงดอาหารวันเสาร์ วันอาทิตย์ เพราะคนมันเยอะเห็นไหม งดวันเสาร์ วันอาทิตย์เพราะอะไร? เพราะว่ามันต้องงดอาหารนานใช้ไหม? เขาต้องการภavana

นี่พระมีกฎมีเกณฑ์ไง พระมีกฎมีเกณฑ์หมายถึงว่าพระจะฉัน จะกินแบบโยมไม่ได้ อย่างเช่นบางอย่างกินได้ กินไม่ได้ เห็นไหม อย่างฉันได้ ฉันไม่ได้ อย่างพวกผลไม้พวกสิ่งที่มีชีวิต สิทธิของมัน อย่างเช่นการประเคน การไม่ประเคน ประเคนขึ้นมาเพื่ออะไร? เพื่อความสะอาดบริสุทธิ์ ทีนี้ถ้าเอามาให้แล้วมันควรจะให้ ทำไม่ต้องมาประเคนอีกล่ะ? เพราะประเคนนี่ยื่นให้กับมือ เห็นไหม

สิ่งของมันมีค่า เราไปหยิบกันเองไม่ได้ เขาเรียก “อุคคหิต” อุคคหิตหมายถึงว่าโยมก็จับอยู่ พระก็ไปจับต้องด้วยกัน ของนั้นประเคนไม่ฉันนะ ของนั้นเป็นวัตถุอนามาสอย่างเช่นผลไม้ พระเห็นว่าสวยงามแล้วไปจับ ของนั้นประเคนไม่ได้แล้ว มันเป็นวัตถุอนามาส มันเป็นอุคคหิต ภิขุกับญาติโยมจับพร้อมกัน ทีนี้โยมต้องจับแล้วภิขุรับ ถ้าจับพร้อมกันนี่เขาป้องกันพระไง ป้องกันให้พระผู้ที่จะประพฤติปฏิบัติมันต้องมีสติปัญญา มันต้องมีความรอบรู้ตัว จะใช้ชีวิตแบบโยมไม่ได้

ฉะนั้น ความคิดของโยม โยมก็อยากจะอุปฐากให้พระนี่อยู่ดี อยู่มีหลักมีเกณฑ์ แต่ความคิดของโยมนะ คูลีในปัจจุบันนี้เปรียบเทียบเรื่องธรรมะนะ โลกนี้โลกร้อน แล้วทางนักวิทยาศาสตร์นี่คูลีอย่างในกรุงเทพฯ อากาศเป็นพิษต่างๆ สิ่งแวดล้อมไม่ดี ทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชน เรื่องโรคภัยไข้เจ็บ สุขภาพอนามัยไม่ดี นี่สิ่งแวดล้อมไม่ดีเห็นไหม เราต้องคุ้มครอง คุ้มครองโลก ดูแลโลกเพื่อใคร? ก็เพื่อเรา เพื่อมนุษยชนี่แหละ

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งแวดล้อมของพระ ธรรมวินัยของพระนี่สิ่งแวดล้อมที่ดี จะทำให้พระเป็นสิ่งที่ดี ปลาอยู่ในน้ำที่สะอาด อยู่ในน้ำที่ออกซิเจนที่ดี ปลาจะแข็งแรงมาก ปลาอยู่ในน้ำที่ไม่ดี ปลามันลอยตายหมดนะ นี่เอาแต่ความสะดวกสบายกัน นี่เราคิด ที่เราพูดอย่างนี้ให้โยมเข้าใจใจ ว่าทำไมมาแล้วมันยุ่งมาก ยุ่งมาก ที่อื่นเขาไปไม่ยุ่งเลย ไม่ยุ่งเลย

ก็ไม่ยุ่งเลย สารพิษทุกอย่างก็ปนเปกันไปหมดใจ แล้วมันก็ทำให้ปลาหายใจไม่ออกหมดเลย ปลาลอยไปตามแม่น้ำเลย ปลาอยู่ไม่ได้เลย แต่เรารักษาน้ำนั้น รักษาสิ่งแวดล้อมให้เป็นสิ่งที่ดี ปลาจะแข็งแรง ทุกอย่างมันจะเป็นสิ่งที่ดีขึ้น มันจะยุ่งมันจะยาก คุณสิเราก็คงต้องทนเอา ว่าอย่างนั้นเลย ถ้าเราเข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ดีเราจะทำนะ แต่ถ้าเราเห็นว่ามันไม่มีความจำเป็น ถ้าไม่มีความจำเป็นนะ ทุกอย่างสะดวกสบายตลอด พระกับโยมก็เหมือนกัน เห็นไหม

วัดไม่เหมือนบ้านนะ หลวงตาท่านสอนประจำ “บ้านกับวัดไม่เหมือนกัน”

บวร วัด บ้าน โรงเรียน ต้องอยู่ด้วยกัน แต่ถ้าผู้มีสติปัญญา มันจะแยกส่วนกัน ไม่ให้คลุกคลีกันจนเกินไป ถ้าคลุกคลีกันจนเกินไปนะ คุณสิเวลาประพฤติปฏิบัติต้องวิเวก กายวิเวก จิตวิเวก สิ่งที่เป็นพิษจากข้างนอกนะ โลกเราต้องคุ้มครอง อย่างเด็กของเรา เห็นไหม เราจะคุ้มครองเด็กของเรา เราจะดูแลเด็กของเรา สิ่งแวดล้อมที่ดี เด็กมันจะได้สิ่งที่ดีแล้วธรรมะล่ะ?

หัวใจนี้ถ้ามีสิ่งที่ดีในหัวใจ สิ่งที่ดี ถ้ามันเป็นศีลธรรมที่ดี หัวใจเราจะพัฒนาขึ้นมา นี่หัวใจของเราคบใคร? อเสวนา จ พาลานํ ปณฺหิตานญจ เสวนา เราจะไม่คบคนพาล เราจะคบบัณฑิต เพื่อนเราต้องเป็นคนที่ดี ทุกอย่างต้องดีกับเราไปหมดเลย แล้วความคิดดีคิดชั่วล่ะ? นั่นนะเพื่อนที่สนิทกับเรามากที่สุดนะ

ความคิดมันเกิดกับจิตของเรา มันคิดอยู่ในหัวใจของเรา เราคบมันแล้วนะ นี่เพราะตัวจิตของเรา ตัวพลังงานเฉยๆ ความคิดมันอยู่กับจิต แล้วความคิด ถ้าเราคิดสิ่งที่ไม่ดี เราจะเอาอะไรไปแยกแยะมัน.. ศีลธรรมนี่ไง นี่ทุกคนว่าทำดีหมด ทำดีในศีล ๕ ทำดีในศีล ๘ ทำดีในศีล ๑๐ ทำดีในศีล ๒๒๗ ศีลมันละเอียดมากขึ้นๆ ไป ความคิดของใคร ต้องเอาศีลธรรม บอกว่ารักษาศีลๆ เห็นไหม ไม่ต้องทำอะไรเลยรักษาศีล ก็ขอนไม้ไผ่

ศีล ๕ ต้องมีธรรม ๕ เราไม่ฆ่าสัตว์เราก็อปล่อยให้มันตายไปหรือ? ไม่ฆ่าสัตว์เราก็อต้องเมตตามันด้วย ช่วยเหลือเจือจานมัน เราไม่ลักทรัพย์ เรามีสิ่งใดเจือจานใครได้บ้าง เราไม่ผิดคู่ครองของใคร แล้วลูกหลานที่ดีเราก็อปกครองดูแลรักษา เราไม่ไปปดมดเท็จคนอื่น ไปปดมดเท็จก็เป็นสิ่งที่ไม่ดี นี่สิ่งที่ไม่ดี เราไม่ดื่มเรื่องยาตองของเมาเราไม่ทำทั้งสิ้น

เราไม่ทำแล้วต้องทำสิ่งตรงข้ามด้วย ถ้าเราไม่ทำแล้วเราไม่ทำสิ่งตรงข้ามด้วย ขอนไม้มันดีกว่าเราก็อ ขอนไม้มันไม่ผิดศีลนะ นี่ขอนไม้ไม่ผิดศีลหรอก แล้วเราเป็นคนไม่ใช่ขอนไม้ ถ้าเป็นคนไม่เป็นขอนไม้เราก็อผิดศีลด้วย แล้วเราต้องทำตรงข้ามทำสิ่งที่ตรงข้าม

สิ่งที่ตรงข้าม เห็นไหม นี่ความดีมันดีของใคร? ดีในศาสนา ถ้าดีในศาสนานี้มีศีลมีธรรมขึ้นมา เวลาเกรงอกเกรงใจกัน ถ้าเกรงอกเกรงใจกัน โยมก็มาพูดบ่อย เมื่อวานก็มาบอกว่า

“เขาจะขอนิมนต์ไป แล้วพระไม่เห็นใจโยมเลยหรือ?”

แล้วเราก็อถามเขากลับ “แล้วโยมไม่เห็นใจพระพุทธเจ้าเลยหรือ? พระพุทธเจ้าสอนอย่างไร? เห็นใจโยมๆ เห็นใจแต่ความสะดวกสบายกันไง แล้วธรรมวินัยสอนไว้ว่าอย่างไร?”

ธรรมวินัยบอกว่า “ไม่ทำศรัทธาให้เขาตกลงง”

ถ้าเขามีความศรัทธา มีความเชื่อของเขา แล้วสิ่งนั้นมันมีความจำเป็น ไม่มีพระไม่มีเจ้า ใฮนี้พระทั่วประเทศไทย ใครๆ ก็อยากจะไปกัจฉนิมนต์ แล้วพระที่เขาต้องการความสงบสงัดก็มีใช่ไหม? พระมันก็มีหลายชนิดนะ เห็นไหม พระเป็นผู้ประเสริฐ พระเป็นผู้ที่ดี ประเสริฐของใครล่ะ?

ถ้าเราไม่ประเสริฐนะ ความดีความชั่วในใจของเรา เรารู้ของเราชัดเจนมาก ถ้าเราจะดีมันต้องดีที่นี้ ถ้าเรารักษาใจเราแล้ว เราควบคุมใจเราไว้ได้ สิ่งที่ดีงาม แล้ววิธีการควบคุม เห็นไหม เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นไป ดูพระพุทธเจ้าสิ ตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว อู้ฮู.. ธรรมนี้ลึกซึ้งมาก จะสอนใครได้อย่างไร? จะสอนใครได้อย่างไร?

แล้วพระจุนทะไปเห็นลัทธิศาสนาต่างๆ เวลาศาสดาเขาตายไปเขามีปัญหามาก มาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “นี่เวลาศาสดาลัทธิอื่นๆ เขาตายไป ศาสนิกของเขามีปัญหากันมากเลย แล้วของเราจะเป็นอย่างนั้นไหม?”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “จะไม่เป็นอย่างนั้นถ้ามีวินัย มีธรรมวินัย”

พระจุนทะก็บอกให้พระพุทธรเจ้าบัญญัติธรรมวินัย พระพุทธรเจ้าบอกบัญญัติไม่ได้ มันยังไม่มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นมาจะบัญญัติไม่ได้ มีการทำผิดขึ้นมา แล้วสมัยพุทธกาลเห็นไหม ผู้ที่ปฏิบัติตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการปัจจุวัคคีย์ ยสะ และบริวารทั้ง ๕๔

“ภิกษุทั้งหลาย เธอเป็นผู้รอดพ้นทั้งบ่วงที่โลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ เธอจงไปอย่าช้อนทางกัน โลกนี้เราร้อนนักต้องการธรรมะ ต้องการสิ่งเจือจางในหัวใจ”

นี่เพราะเป็นพระอรหันต์ทั้งหมดไง มันถึงไม่มีความผิด มันถึงไม่ต้องบัญญัติธรรมวินัย สมัยพุทธกาล สมัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมใหม่ๆ ไปเอาชฎิล ๓ ฟันน้องก็ได้อีก ๑,๕๐๐ นี่ ๒,๐๐๐-๓,๐๐๐ องค์เป็นพระอรหันต์ทั้งนั้น มันไม่มีความผิดก็เลยไม่บัญญัติธรรมวินัย จนพระมากขึ้นๆ มีความผิดมากขึ้นๆ ก็บัญญัติธรรมวินัยขึ้นมา เห็นไหม พอบัญญัติธรรมวินัยขึ้นมา ธรรมวินัยนี้เป็นศาสดาของเรา ธรรมวินัยที่บัญญัติไว้ ลัทธิศาสนาอื่นเพราะไม่มีธรรมวินัย ไม่มีสิ่งนั้นเวลาศาสดาตายไปมันถึงมีปัญหา

นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไป เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน เห็นไหม บอกว่า

“ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด! ด้วยความไม่ประมาทเถิด ธรรมวินัยจะเป็นศาสดาของเธอ”

ธรรมวินัยเป็นศาสดา แล้วเราไปเกรงอกเกรงใจโยมเขา โยมเขาก็ความคิดของเขาก็เห็นใจ เขามีศรัทธา ความเชื่อก็เข้าใจอยู่ แต่เราต้องพัฒนาของเราขึ้นมา พัฒนาของเราขึ้นมาให้เข้าถึงหลักธรรม ถ้าพัฒนาขึ้นมา เห็นไหม สิ่งแวดล้อมที่ดี นี่เราต้องการ

สิ่งแวดล้อมที่ดี เราต้องการหมู่คณะที่ดี สังคมที่ดี สังคมที่ดีเราต้องทำตัวเราดีด้วย แล้วพระเจ้าที่ทำได้แล้วเราต้องส่งเสริมขึ้น แต่ถ้าพระเจ้าที่ทำได้ไม่ดังาม เราก็ไม่ไปยุ่งกับเขา

มีคนมาถามบ่อยว่าถ้าเราไปเตือนได้ไหม? เราว่าได้ ได้เพราะอะไร? ได้เพราะพระพุทธเจ้าฝากธรรมวินัยไว้กับบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา

“มารเอ๋ย เมื่อใดภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ไม่สามารถกล่าวแก่..”

การทำผิดธรรมวินัย มันผิดพลาดไปแล้วเราแก้ไขมันถูกต้องขึ้นมา พระพุทธเจ้าฝากเราไว้นะ นี่เรากล่าวแก่ กล่าวเพื่อจะให้มันถูกต้องตามธรรมวินัย เห็นไหม พระพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ฝากไว้กับเรา แล้วเราเห็นผิดต่อหน้าเราจะพูดได้ไหม?

แต่เราพูดไม่ได้ พูดไม่ได้เพราะอะไร? เพราะเขามีอิทธิพล เขามีหมู่คณะ นี่เราก็คัดค้านไว้ในใจ เราไม่เห็นด้วยในใจ เห็นไหม วินัยบังคับเป็นข้อกฎหมาย ธรรม! ธรรมคือพูดไปแล้วมันกระทบกระเทือนกัน มันเป็นเรื่องที่บาดหมางใจกันเราก็ไม่พูด เพราะมันเป็นนานาจิตตัง สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม เขาเห็นดีเห็นงามของเขา เราไม่เห็นดีเห็นงามของเขา เราก็ตามประสาของเรา

นี่มุมมองของใคร ความเห็นของใคร สัตว์โลกไง สายบุญสายกรรมของใคร เขาทำของเขามาสภาวะแบบนั้น เราค้านไว้ในใจ เราค้านของเราแล้วเราต้องมีหลักมีเกณฑ์ด้วย ถ้าเราค้านไว้ในใจแล้วเราไม่มีหลัก เห็นไหม ค้านไว้ในใจคนเดียว แล้วกระแสเขาไปหมดเลย ไอ้ค้านๆ นั้นเดี๋ยวก็จะไปกับเขา ถ้าค้านไว้ในใจ เรามีเหตุผลอะไรค้านไว้ในใจ เรามีเหตุผลความถูกต้องอะไรเราถึงจะค้านเขา เหตุผลถูกต้องกับธรรมวินัยอยู่ที่การฝึกฝนใจ การกระทำใจ เราทำเองเรารู้นะ เราสุข เราทุกข์ เรารู้

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราจะค้านเราต้องมีเหตุผลรองรับนะ การกระทำของเรา เราตั้งสติ เราจะภาวนาของเรา มันเป็นการกระทำของเรา เหตุผลคือผลที่มันเกิดขึ้น นี่ผลงานอันนั้น การทดสอบ ตรวจสอบของใจ มันบอกถูกผิดเรารู้อยู่ เพียงแต่เราสงสัย สงสัยเราก็ต้องมีครูบาอาจารย์ชี้แนะ นี่ธรรมวินัยบอกว่า “ให้ฟังธรรมวินัยเถิด อย่าเพิ่งตัวบุคคลเลย” แต่เราต้องสังเกตนะ

ถ้าตัวบุคคลอย่างเช่น หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราธรรมเต็มหัวใจ ธรรมมาสถิตในใจของครูบาอาจารย์ของเรา เราไม่ได้ฟังตัวบุคคล เราฟังธรรมในหัวใจครูบาอาจารย์เราต่างหากละ เพราะในหัวใจครูบาอาจารย์เรามีธรรมแท้ๆ ธรรมแท้ๆ มันสะอาดบริสุทธิ์นะ ถึงแวดล้อมที่ดีมากๆ เลย ตัวอยู่มีแต่ความสุข ความอบอุ่น ความมั่นคงในหัวใจมากเลย แต่ถ้าสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีมันมีสารพิษนะ หายใจก็ไม่สะดวก ความเป็นอยู่ก็ไม่สะดวก จะทำอะไรก็ระหว่ากระแวงไปหมดเลย

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของเราละ ทำตรงตามธรรมวินัย ทำเข้าไปนี่ดูซิท่านจะว่าอย่างไร ถ้าท่านว่าท่านจะฝืนธรรมวินัยได้ไหม? ธรรมวินัยอันเดียวกันใครจะฝืนได้ ใครฝืนไม่ได้หรอก นี่เป็นความจริงอันหนึ่ง เห็นไหม นี่ถ้าสิ่งแวดล้อมที่ดีนะจะไม่มีการขัดแย้ง มันจะไม่มีการต่างๆ ถ้าสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีมันมีกิเลสบวกเข้ามา มันมีกิเลสบวกในหัวใจเข้ามา จะทำสิ่งที่ไม่ดี เห็นไหม

เรามีเด็กอ่อนในสังคม เราจะต้องดูแลเด็กของเรา จะเป็นญาติ เป็นพี่เป็นน้องกับเรา จะเป็นหรือไม่เป็นก็แล้วแต่ เด็กก็คือเด็ก เด็กไร้เดียงสา มันไม่เข้าใจของมัน เราต้องคุ้มครองต้องดูแล ธรรมวินัยในหัวใจของเรา ถ้าเด็กอ่อน การไร้เดียงสาของจิต จิตมันไม่มีวิวัฒนาการ มันไม่เข้าใจของมัน เห็นไหม เราก็หวังพึ่งครูบาอาจารย์

เราต้องรักษาจากข้างนอก แล้วเรารักษาเข้ามาข้างใน แล้วเราจะเห็นเลขนะ เห็นถึงว่าชีวิตมันเป็นอย่างไร แล้วความเป็นไปในสังคมมันจะเป็นอย่างไร เราจะไม่ไปตีโพยตีพายไปกับเขา อยู่กับโลก แล้วเราต้องเข้าใจว่าโลกมันเป็นอย่างไร นี่คนชั่วมากกว่าคนดี คนดีมันมีส่วนน้อย แต่คนดีเป็นแกนของสังคมที่ทำให้สังคมอยู่รอดได้ ใจของเรา เราก็คงให้สิ่งที่ดี เรายืนอยู่ในธรรมวินัยของเรา

โลกเป็นอย่างนั้น มันไม่มีอะไรดีไปหมด แล้วไม่มีอะไรชั่วไปหมดหรอก แต่ความดี ความชั่วมันเปลี่ยนแปลงได้ กุศลทำให้เกิดอกุศล อกุศลทำให้เกิดกุศล ในสมัยพุทธกาลนะพระเทวทัตจ้างให้คนไปฆ่าพระพุทธรเจ้า เห็นไหม นายธนูไป ๔ คนไปฆ่าพระพุทธรเจ้า แล้วก็จ้างอีก ๔ คนจะไปฆ่าคนที่ยิงพระพุทธรเจ้า

นายแมนธนูนะ ไปถึงพระพุทธรเจ้าเทศน์เอา ๔ คนนั้นบวชเป็นพระอรหันต์หมดเลย ไร่ ๔ คนที่จะฆ่า ๔ คนที่ไปฆ่าพระพุทธรเจ้า รอแล้วไม่มาก็เดินตามไปหา

พระพุทธเจ้าเทศน์เอาหมดเลย เห็นใหม่ จะไปฆ่าพระพุทธเจ้าเป็นอกุศลไหม? คิดว่าจะไปฆ่าพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเทศน์เอามาบวชเป็นพระอรหันต์หมดเลย

นี่กุศลทำให้เกิดอกุศล ไปดีมากมาย ไปวัด ไปวา ไปทำสิ่งที่ดี แต่เราไปเจอสิ่งที่ไม่ดีๆ เราก็ไปกับเขาหมดเลย เห็นใหม่ เราต้องพลิกแพลงให้เป็นกุศล พลิกแพลงให้เป็นความดี การพลิกแพลง การพยายามทำของเรา นี่คือการเพียรชอบ

ความเพียรชอบ งานชอบ ต้องมีการกระทำ ในพุทธศาสนาสอนถึงการกระทำ สอนถึงความเพียร ไม่มีสิ่งใดๆ เกิดขึ้นเอง เราถึงต้องทำทาน ทำทานคือฝึกฝนใจให้มันมีการเสียสละ พอจิตใจมันควรแก่การงาน มันเห็นผลที่ดีขึ้นมา มันจะแสวงหาของมันขึ้นมา.. ทาน สิด ภาวนา ถึงที่สุดต้องภาวนา ภาวนาเพื่อแก้ไขดัดแปลง เห็นใหม่ เพื่อให้ใจเราพ้นจากทุกข์ให้ได้ เอวัง